

מכתב פתוח אל שרת העבודה הגרמנית אנדריאה נאהלס לגבי עיגון הכרה בתקופת המתנה נתמכת בחוק לתשלום פנסיה בגין עבודה בגטו – ZRBG !

במהלך מלחמת העולם השנייה חלקו יהודים ובני הרומה גורל משותף; מיליונים מהם שועבדו להשמדה שיטתית באמצעות ניצול חסר רחמים. חלק מדרך משותפת ומלאת סבל זו היוו הגטאות שהוקמו בידי הגרמנים. ברם, ניצולי השואה והשמדת בני הרומה המתגוררים במזרח אירופה, הודרו על פני עשרות שנים מן התשלומים שהגיעו להם בדמות תגמול ופיצוי עבור עבודתם.

רק לאחר שנים ארוכות של התערבות מצד הניצולים, הוכרו בשנת 2002 הזכויות לפנסיית גטו באמצעות החוק לתשלום פנסיה בגין עבודה בגטאות – חוק ה-ZRBG.

עם זאת, מועסקי גטו לשעבר המתגוררים בפולין טרם זכו לקבל את פנסיית הגטו בהתאם לחוק ה-ZRBG. דבר זה השתנה לאחר שנים ארוכות של מחאה והודות לתמיכתם של חברות וחברי פרלמנט, שופטים סוציאליים שגילו מעורבות, עורכות ועורכי דין, וכן היסטוריוניות והיסטוריונים – כאשר בדצמבר 2014 נחתם ההסכם הגרמני-פולני להעברת תשלומים מיוחדים עבור בעלי זכאות, המתגוררים בשטחה הריבוני של רפובליקת פולין.

אך יחד עם זאת, עדיין נשללת פנסיית הגטו מעובדי גטו רבים לשעבר. דבר זה נוגע במיוחד לבני ובנות הרומה, וכן בני ובנות הסינטי. אנשים אלה רכשו ללא כל ספק את תקופת התשלום עקב תעסוקתם בגטו. על רקע האפליה המרובה שאליה נחשפו גם לאחר שיחרורם מהמשטר הנאצי, עדיין חסרים לכמה מהם רק כמה חודשים כדי להשלים את תקופת ההמתנה המלאה בסך 60 חודש במערכת הפנסיה הגרמנית. ברם, תקופת המתנה מלאה זו מהווה תנאי מוקדם לקבלת פנסיית גטו. עבור תקופות התשלום והתקופות החלופיות שנרכשו וכבר הוכרו על מוסד הביטוח הגרמני, חייב בכל זאת להיות אלמנט מקביל במסגרת חוק הפנסיה שיפצה את תמורת-העבודה בדמות פנסיית גטו. רוב ניצולי השואה אינם מסוגלים להפריש מצדם תשלומי ביטוח הפנסיה כדי להשלים את מעט חודשי התשלומים החסרים להם.

תיקון חוק ה-ZRBG הינו למעלה מנחוץ בגין הסיכון לעוני בגיל מתקדם בקרב ניצולי השואה באירופה, וכן גם בגרמניה ובמקומות אחרים. גם אם נדרשים צעדים כוללניים לכך, מגיע לניצולי רדיפות הנאצים תשומת לב מיוחדת והגנה. על כן, יש לאפשר לכל עובדי הגטאות לשעבר כניסה אל פנסיית הגטו.

עיגון תקופת המתנה נתמכת ומשלימת פערים על פני חמש שנים לפחות – וזאת במידה ותקופה זו טרם הושלמה על ידי תקופות תשלומים ותקופות חלופיות אחרות – מציג פיתרון מהיר ובלתי בירוקרטי של הבעיה. תיקון חוק ה-ZRBG הינו נחוץ וצודק, היות שבאופן זה מתאפשרת הכניסה אל פנסיית הגטו ואל גובה הפנסיה המחושבת במקרים אחרים על בסיס אותן נקודות נרכשות בלבד. תיקון זה אינו בגדר אפליה עבור כל אותם ניצולים, אשר במקרים מסוימים נהנו כבר מן האפשרות להפריש מצדם ובדיעבד את דמי הביטוח. וועד הקהילות היהודיות בגרמניה, הנציג הגרמני של ועידת התביעות ועל כן תומכים אגודים ומומחים רבים אחרים בתיקון חוק ה-ZRBG, וזאת על ידי נקיטת עמדה מול וועדת העבודה והרווחה המתעתדת להחליט על טיוטת חוק בהתאם בימים אלה. בנוסף, תיקון זה יבטיח לבסוף ביטחון חוקי היות שכך יתבטל אותו חוסר בכללים ברורים המתקיים בחוק ה-ZRBG. תיקון חוק ה-ZRBG מהווה אמצעי נחוץ לפיצוי עבור רדיפות הנאצים.

בחתימתי זו הנני תומכת במאמצי וועד הקהילות היהודיות בפולין וכן בהתאגדות בני הרומה בפולין, ודורשת עיגון הכרת תקופת המתנה נתמכת ומשלימת פערים במסגרת חוק ה-ZRBG !

ראשון הדותמים

Prof. Dr. Jeremy Adler, King's College London; **Dr. Benjamin M. Baader**, Associate Professor of European and Jewish History, University of Manitoba, Canada; **Prof. Dr. Sara Bender**, University of Haifa, Department of Jewish History; **Esther Bejarano**, Überlebende des KZ Auschwitz-Birkenau, Vorsitzende des Auschwitz-Komitees in der Bundesrepublik Deutschland e.V.; **Deidre Berger**, Direktorin des Lawrence and Lee Ramer Institut für Deutsch-Jüdische Beziehungen; **Prof. Dr. Wolfgang Benz**, ehemaliger Leiter des Zentrums für Antisemitismusforschung der TU Berlin; **Prof. Dr. Włodzimierz Borodziej**, Instytut Historyczny, Uniwersytet Warszawski; **Dr. Jochen Böhler**, Imre Kertész Kolleg Jena; **Christopher R. Browning**, Frank Porter Graham Professor of History Emeritus, University of North Carolina at Chapel Hill; **Prof. Dr. Micha Brumlik**, Senior Advisor am Zentrum Jüdische Studien Berlin-Brandenburg; **Prof. Dr. Mihran Dabag**, Institut für Diaspora- und Genozidforschung, Ruhr Universität Bochum; **Prof. Esther Dischereit**, Universität für angewandte Kunst, Wien; **Dominique Durand**, Président du Comité International Buchenwald Dora et Kommandos; **Prof. Dr. Ulrich Eckhardt**, Berlin, Ex-Intendant Berliner Festspiele mit »Topographie des Terrors«; **Éva Fahidi-Pusztai**, Überlebende des KZ Auschwitz-Birkenau, Nebenklägerin im Lüneburger Auschwitz-Prozess; **Dr. Bernd Feuchtnner**, Autor, Operndirektor a.D.; **Iain Galbraith**, Schriftsteller; **Benjamin Geissler**, Filmemacher, Preisträger der Judaica-Stiftung; **Dr. Cathy S. Gelbin**, Senior Lecturer in German Studies, University of Manchester; **Prof. Dr. Rüdiger Görner**, Director of the Centre for Anglo-German Cultural Relations Queen Mary University of London; **Prof. Dr. Jan Tomasz Gross**, Norman B. Tomlinson '16 and '48 Professor of War and Society, Professor of History, Princeton University; **Dr. Jürgen Hensel**, Historiker, Warschau; **Bertrand Herz**, Überlebender des KZ Auschwitz-Birkenau, Président d'honneur du Comité International Buchenwald Dora et Kommandos; **Christoph Heubner**, Exekutiv-Vizepräsident des Internationalen Auschwitz Komitees (IAK); **Dr. Aurélie Kalisky**, Zentrum für Literatur- und Kulturforschung/Centre Marc Bloch, Berlin; **Prof. Dr. Sławomir Kapralski**, Uniwersytet Pedagogiczny im KEN w Krakowie; **Dr. Dr. habil. Judith Kasper**, Institut für Romanische Philologie, LMU München; **Corinna Kirchhoff**, Schauspielerin; **Prof. Dr. Martin Kitchen**, Fellow of the Royal Society of Canada; **Prof. Dr. Peter Klein**, Dekan des Masterstudiengangs „Holocaust Communications and Tolerance“, Touro College Berlin; **Prof. Dr. Werner Konitzer**, Kommissarischer Direktor des Fritz-Bauer-Instituts; **PD Dr. Mona Körte**, Leiterin des Forschungsschwerpunkts Weltliteratur, Zentrum für Literatur- und Kulturforschung; **Prof. Dr. Stephan Lehnstaedt**, Professor für Holocaust-Studien und Jüdische Studien, Touro College Berlin; **Dr. Thomas Lutz**, Gedenkstättenreferent, Stiftung Topographie des Terrors, Berlin; **Dr. Wolfram Meyer zu Uptrup**, Stellvertretender Vorsitzender der Deutsch-Polnischen Gesellschaft Berlin (DPGB); **Iwona Mickiewicz**, Autorin und Kulturorganisatorin in Berlin; **Tomasz Miedziński**, Vorsitzender der Vereinigung der Jüdischen Kombattantinnen und Kombattanten und Geschädigten des Zweiten Weltkrieges; **Rabbiner Prof. Dr. Andreas Nachama**, Jüdischer Präsident des Deutschen Koordinierungsrates der Gesellschaften für Christlich-Jüdische Zusammenarbeit (DKR); **Raja Nejedlo**, ehemals Abteilung Frauenpolitik, DGB-Bundesvorstand; **Jacek M. Nowakowski**, Senior Curator for Collections, United States Holocaust Memorial Museum (USHM); **Sharon Dodua Otoo**, Schriftstellerin, Trägerin des Ingeborg-Bachmann-Preises 2016; **Peggy Parnass**, Publizistin, Hamburg; **Dr. Kristin Platt**, Institut für Diaspora- und Genozidforschung, Ruhr Universität Bochum; **Utz Rachowski**, Schriftsteller; **Jan-Robert von Renesse**, Preisträger des Beacon of Light Humanitarian Award 2016; **Prof. Dr. Elinor Shaffer**, Fellow of the British Academy; **Meinhard Starostik**, Richter am Verfassungsgerichtshof des Landes Berlin; **Prof. Dr. Dr. h. c. mult. Michael Stolleis**, Max-Planck-Institut für Europäische Rechtsgeschichte; **Prof. Dr. habil. Joanna Tokarska-Bakir**, Polish Academy of Sciences; **Agnès Triebel**, Secrétaire Générale du Comité International Buchenwald Dora et Kommandos ; **Prof. Dr. Stefan Troebst**, Global and European Studies Institute der Universität Leipzig; **Marian Turski**, Überlebender des KZ Auschwitz-Birkenau, Vizepräsident des Internationalen Auschwitz Komitees (IAK) und Vorsitzender des Museumsrates des Museums der Geschichte der polnischen Juden POLIN; **Simon Wachsmuth**, bildender Künstler, Bauhaus-Universität Weimar; **Prof. Dr. Dr. h.c. Hans N. Weiler**, Professor emeritus, Stanford University/Rektor a.D., Europa-Universität Viadrina Frankfurt (Oder); **Brigitte Werneburg**, Kunstredakteurin, die tageszeitung, Berlin; **Joachim von Zepelin**, Verleger; **Stanislaw Zalewski**, Überlebender des KZ Mauthausen, Vorsitzender des Hauptvorstandes des Polnischen Verbandes Ehemaliger Politischer Häftlinge der NS-Gefängnisse und Konzentrationslager (PZBWPWiOK); **Dr. Jürgen Zarusky**, Historiker, Institut für Zeitgeschichte München-Berlin;